

Rekommendationer

translated by
Paul Eric Jönsson

Följande rekommendationer har utarbetats av arbetsmötet med syfte att sprida resultaten av den nyaste forskningen inom området, till alla med intresse att bevara våtängsmiljön och dess fågelfauna. Mötet var i detta sammanhang angeläget att poängtera att tonvikten i den följande texten medvetet lagts på häckningssituationen. Bevarande och skötsel av rastplatser och övervintringsområden måste ges en kompletterande behandling.

Till myndigheter, organisationer, lantbrukare och andra som önskar bevara häckningsmiljöer för vadare på våtängar, kan följande rekommendationer lämnas:

1. Alla rester av mer eller mindre opåverkade naturliga våtängar måste skyddas genom bildande av naturreservat eller annan form av skyddsområde där skötsel med hänsyn till naturvården har högsta prioritet. Vissa områden kan bara skötas effektivt om de ägs av naturvårdande myndighet eller organisation.
2. Utanför reservaten måste traditionellt, extensivt jordbruk uppmuntras. Detta kan innefatta ekonomiskt stöd för upprätthållande av hävdformer och brukningsformer som annars hotas av antingen nedläggning eller radikal intensifiering.
3. Ekonomiskt stöd måste också kunna användas för att återställa intensivodlade marker till lågintensiv brukning omfattande hävd av våtängar.
4. Ekonomiskt bidrag får ej lämnas till åtgärder som syftar till att intensifiera jordbruket i områden med värdefulla våtängar. Ej heller till nydränering och nydikning eller till ersättning av befintliga dikningssystem. Vid genomförandet av EG:s jordbrukspolitik skall naturvården i tillämpliga fall prioriteras före produktionsintressena.
5. Vattenavledning från vattendrag och kanaler som sänker vattennivån i ängsområden med häckande vadare måste förbjudas.
6. Långsiktigt, lågintensivt utnyttjande av torvmarker, t.ex. genom betesdrift skall uppmuntras och prioriteras framför kortsiktigt högintensiv brukning med risk för jorderosion.
7. Våtängsområden måste skötas kontinuerligt och konsekvent eftersom återkommande förändringar hindrar vadarbestånden att nå en adekvat täthet och produktion.
8. I alla områden (reservat eller ej) som kräver olika former av stöd för en naturvårdsinriktad skötsel, måste överenskommelser träffas som definierar syfte och metoder för skötseln. Syftet måste specificeras, antingen det relaterar till fåglar eller andra naturvårdsaspekter. Skötseln och dess effekter skall dokumenteras och medel för detta måste avsättas i budgeten.
9. I alla våtängsområden som skall skötas med hänsyn till häckande vadare måste föreskrifterna poängtera skötseln av vattenregimen, varvid följande aspekter särskilt måste beaktas:
 - a) Åtminstone tillfälliga översvämningar

- måste tillåtas vintertid. Vattennivåerna skall sedan sänkas under våren för att skapa lämpliga häckningsplatser och för att möjliggöra hävd av området, men får inte vara så mycket att vadarnas födosök i temporära pölar, längs dikeskanter och på fuktig mark förhindras. (Dessa och andra skötselåtgärder syftar till att efterlikna så naturliga förhållanden som möjligt. Erfarenheter från bl.a. Storbritannien, Nederländerna och Tyskland visar att vattennivåer som tillåter ett framgångsrikt födosök måste behållas ungefär tre månader efter vadarnas häckningsstart. Senare kan vattennivån sänkas om så erfordras.)
- b) Konstgödsel får ej spridas på våtängar och användandet av bekämpningsmedel måste vara strikt begränsat. Växtgifter kan endast få användas om de syftar till att eliminera växter som utgör ett hot mot betesdjur eller som på annat sätt hotar skötseln av området.
- c) Vadarnas häckningsframgång kan reduceras genom att ägg och ungar trampas sönder av alltför många betesdjur per ytenhet och/eller en mycket tidig betesstart på våren (initierad av gödsling). Generellt sett bör betet inte sättas igång förrän i genomsnitt ca 80% av vadarhonorna hos den senast häckande arten i området lagt sina första kullar. (Detta kräver dock detaljerad kunskap om fåglarna i området). Medan närvaron av betesdjur kan vara direkt skadlig för vadarnas häckningsframgång, är bete eller slåtter en förutsättning för att bibehålla vegetationsstrukturen och födosökmöjligheter för fåglarna. Om ången endast betas, bör ett minsta betetryck fastställas med hänsyn till områdets klimat och vegetation. I många områden bör särskilda betesplaner kunna upprättas, så att högre liggande marker används för tidigt bete varefter betesdjuren senare på säsongen flyttas till de vadartätaste delarna. (För områden som nämns i 8. bör betetrycket normalt inte tillåtas överstiga 2 djur/ha (nöt-kreatur eller motsvarande) under de första två månaderna efter vadarnas häckningsstart.
- d) Slåtter bör inte äga rum under de första två månaderna efter häckningssäsongens start. I många områden skapar höslåtter lämpliga habitat för vadare och andra fåglar, även vintertid. Därför bör tidsmässigt anpassad höslåtter uppmuntras i sådana områden.
- e) Helminticer och andra gifter som dödar evertebratfaunan i naturgödsel bör ej användas.
- f) Underhåll av dräneringsdiken bör utföras så att man i kanterna behåller eller skapar grunda, översvämmande födosöksplatser för vadare och änder.
- g) Ekonomiskt stöd till lantbrukare som önskar behålla eller återskapa ett extensivt utnyttjande av våtängar bör ges med villkor att lokalt utformade skötselöverskrifter följs. Överskrifterna bör utformas av tillämplig naturvårdsmyndighet och lantbruksnämnd efter konsultation av experter på vadarnas habitatkrav. The Wader Study Group kan föreslå sådana experter.
10. Forskningsstöd bör ges till studier av våtängarnas status och deras fågelpopulationer; för att rätt kunna bevara dem och för att sprida denna kunskap till så många som möjligt.